

Stargard Szczeciński, 18.03.2013r.

**Pan
Kamil Chwałek
Radny Rady Miejskiej
w Stargardzie Szczecińskim**

Nasz Znak: SK.0003.3.2013.6

W odpowiedzi na interpelację znak: ERM.0003.75.2012.2 z dnia 28.02.2013 informuję, że korespondencja w sprawie przeniesienia kolumny toczy się od kilku lat i nie opiera się ona wyłącznie na pomyłce zapisu w Katalogu miejsc pochówku żołnierzy radzieckich, jeńców wojennych oraz cywilnych poległych w okresie II wojny światowej na terytorium Polski.

Podjmując starania mające na celu przeniesienie przedmiotowego obiektu, chcieliśmy także uporządkować kwestię związaną z funkcjonowaniem całego założenia architektonicznego w jednej przestrzeni, tj. na terenie Międzynarodowego Cmentarza Wojennego przy ul. Reymonta w Stargardzie Szczecińskim, gdzie w 1996 r. przeniesiono część kompleksu - Pomniki Poległych Bohaterów Związku Radzieckiego (określonego mianem Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich) oraz oficerski cmentarz wojenny.

Istotnym w sprawie jest fakt, że Kolumna Zwycięstwa wzniesiona została według projektu I. W. Mozencewa na rozkaz Wojennej Rady 61 Armii wraz z innymi obiektami, tj. Pomnikiem Poległych Bohaterów Związku Radzieckiego (określonym mianem Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich) oraz oficerskim cmentarzem wojennym, tworząc architektoniczną całość. Po przeniesieniu w roku 1996 pomnika i cmentarza, Kolumna Zwycięstwa została ostatnim elementem tego kompleksu upamiętniającego żołnierzy radzieckich poległych w wyniku działań wojennych, z architektonicznego punktu widzenia typem Pomnika jest Kolumna i nazewnictwo obiektu w ten sposób nie jest błędem.

W 2006 roku przeprowadzone zostały prace sondażowe na terenie Placu Wolności, a w 2007 roku sondażowe wiercenia geologiczne, podczas których nie natrafiono na pozostałości szczątków ludzkich. Badania te wykluczyły istnienie w tym miejscu mogiły zbiorowej żołnierzy radzieckich.

Międzynarodowy Cmentarz Wojenny założony został w 1914 roku. Jest to miejsce pochówku jeńców armii carsko-rosyjskiej, jeńców serbskich, rumuńskich i portugalskich. W okresie I Wojny Światowej postawiono tutaj pomniki poświęcone jeńcom rosyjskim – oddzielny dla prawosławnych, dla wyznawców islamu i dla jeńców rosyjskich wyznania mojżeszowego. W czasie II wojny Światowej miejsce spoczynku znaleźli tutaj jeńcy różnych narodowości, przebywający w Stalagu II D oraz w Oflagu w Dobiegniewie. Zgodnie z niepełną

ewidencją do końca wojny pochowano na cmentarzu 369 jeńców, są wśród nich Polacy, Francuzi, Marokańczycy, Anglicy, Włosi, Belgowie, Jugosłowianie, Rosjanie, Holendrzy, Żydzi. Obecnie spoczywa tutaj ponad 5000 żołnierzy różnych narodowości.

Na terenie tego cmentarza odbywają się także nabożeństwa ekumeniczne, w których udział biorą wierni różnych wyznań. Utrzymanie cmentarzy i kwater wojennych jest zadaniem Wojewodów. Gmina Miasto Stargard Szczeciński utrzymuje ten obiekt jak i kwaterę saperów na zasadzie zadań zleconych, ze środków, które przeznacza na ten cel Wojewoda Zachodniopomorski. Są to środki w tej samej wysokości 30 000zł rocznie, niezmiennie od kilku lat. Kwota ta musiała dotychczas wystarczyć na : utrzymanie cmentarza wojennego, utrzymanie kwatery saperów, utrzymanie tzw. mauzoleum żołnierzy radzieckich przy ul. Lotników. Co roku wnosimy o zwiększenie środków, wyrażając jasno stanowisko, że kwota jest niewystarczająca, a także o innych potrzebach zadania, którym jest utrzymanie kwater, mogił i cmentarzy wojennych, załączając fotografie stanu obecnego. Jednak jedyne środki finansowe kierowane dodatkowo przez Wojewodę i Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie dotyczą odnowy nagrobków. Akcja ta trwa od około pięciu lat i rozpoczęła się wymianą krzyży na kwaterze polskiej. W następnych latach akcja wymiany nagrobków objęła kwaterę Serbów, która przylega do polskiej. Zdecydowano o wymianie nagrobków w pewnym porządku, a ponadto nagrobki na kwaterze serbskiej uległy kilka lat temu poważnym zniszczeniom w wyniku aktów wandalizmu i wymagają pilnej wymiany. W ostatnich latach odnawiane i oczyszczane były pomniki: włoski wraz z odtworzeniem zniszczonej księgi z inskrypcją (element dekoracyjny), pomnik radziecki- żydowski i mahometański, a wcześniej- kamienny radziecki i francuski. By wspomóc w pewnym zakresie niewystarczające środki Wojewody, na cmentarzu wojennym są wykonywane prace przez osoby skazane na odpracowanie wyroku. Wojewoda podpisał aneks przyznający Stargardowi Szczecińskiemu środki na cmentarze wojenne na rok 2013 w kwocie 30 000,00 złotych. Ponadto Wojewoda w roku 2013 wycofał się z finansowania utrzymania tzw. mauzoleum żołnierzy radzieckich przy ul. Lotników. W związku z tym, utrzymanie tego obiektu, obciąży w konsekwencji budżet Miasta. Zdajemy sobie sprawę, że przedmiotowy obiekt jest świadectwem wydarzeń historycznych, których nie należy fałszować, tym bardziej zasadne wydaje się, aby funkcjonował on zgodnie z założeniami projektu, czyli wraz z pozostałymi elementami w przestrzeni Międzynarodowego Cmentarza Wojennego, znajdującego się przy ul. Reymonta.

Obecnie oczekujemy odpowiedzi na korespondencję skierowaną do dr hab. Andrzeja Krzysztofa Kunerta Sekretarza Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

w sprawie przeniesienia obiektu na Międzynarodowy Cmentarz Wojenny
w Stargardzie Szczecińskim.

Z up. Prezydenta Miasta

Rafał Zajac

Z-ca Prezydenta Miasta

Otrzymują:

1. adresat

2. Pan Wiesław Masłowski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim,

3. Biuro Prezydenta Miasta wm.,

4. a/a.